Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN,

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: **Opzegging van het samenwerkingsakkoord van 12 juni 2013 tussen de federale overheid, de Gewesten en de Gemeenschappen voor de oprichting van het interfederaal Centrum voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme onder de vorm van een gemeenschappelijke instelling zoals bedoeld in artikel 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980**

Samenvatting

De Vlaamse regering beslist om het samenwerkingsakkoord van 12 juni 2013 tussen de federale overheid, de Gewesten en de Gemeenschappen voor de oprichting van het interfederaal Centrum voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme onder de vorm van een gemeenschappelijke instelling zoals bedoeld in artikel 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 (hierna: Unia) op te zeggen, overeenkomstig het regeerakkoord en het decreet van 8 juli 2022 dat hiertoe de machtiging aan de Vlaamse Regering heeft verleend. De opzegging gebeurt formeel via een brief met een notificatie van de opzegging aan de parlementsvoorzitters van alle overige partijen bij het samenwerkingsakkoord. Deze notificatiebrief wordt als bijlage gevoegd bij deze beslissing van de Vlaamse regering.

In voormeld decreet van 8 juli 2022 dat de machtiging tot opzegging heeft verleend, wordt de opzegging gekoppeld aan de ontbindende voorwaarde dat er ten laatste op 1 maart 2023 een instelling is opgericht die – vanaf de datum dat Vlaanderen geen partij meer is bij dat samenwerkingsakkoord - het mandaat van Unia overneemt voor wat betreft de bevoegdheden van het Vlaams Gewest en de Vlaamse Gemeenschap. Deze beslissing moet dus in samenhang gelezen worden met het ontwerp van decreet tot oprichting van een Vlaams Mensenrechteninstituut (hierna: VMRI) dat momenteel voorligt ter bespreking en goedkeuring door het Vlaams Parlement.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Kanselarij en Bestuur
Beleidsveld: Gelijke Kansen en Integratie en Inburgering
Beleidsdoelstelling: We bestrijden alle vormen van discriminatie en racisme.
Beleidskader:

Het regeerakkoord bepaalt dat Vlaanderen:

"*de samenwerking met Unia stopt op het einde van de lopende samenwerkingsovereenkomst en wordt vervangen door een eigen Vlaams gelijkekansencentrum, dat werkt op basis van de antidiscriminatiewetgeving en dat de opdrachten van Unia en de genderkamer van de Vlaamse ombudsdienst bundelt. Dit gelijkekansencentrum schakelt zich in in een interfederaal mensenrechtenmechanisme conform de principes van Parijs om een A-status te behalen*".

B. Vorige beslissingen en adviezen

1. Conceptnota van de VR 2021 1607 m.b.t. de basisarchitectuur van een Vlaams Mensenrechteninstituut

   In de conceptnota van de Vlaamse regering van 16 juli 2021 m.b.t. de basisarchitectuur van een Vlaams Mensenrechteninstituut is bepaald dat Vlaanderen een onafhankelijk mensenrechteninstituut zal oprichten dat zich binnen eigen bevoegdheden, krachtig en ambitieus zal organiseren op het promoten van mensenrechten in het algemeen en het bestrijden van discriminatie in het bijzonder.

2. Op 17 december 2021 werd het voorontwerp van decreet tot oprichting van het Vlaams Mensenrechteninstituut een eerste keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering:

   - VR 2021 1712 DOC 1587-1 OD VMRI - notaQUATER
   - VR 2021 1712 DOC 1587-2 OD VMRI – decreetQUATER
   - VR 2021 1712 DOC 1587-3 OD VMRI – memorieQUATER

3. Op 25 maart 2022 werd het voorontwerp van decreet tot oprichting van het Vlaams Mensenrechteninstituut een tweede keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering:

   - VR 2022 2503 DOC 0328-1 OD VMRI notaSEXIES
   - VR 2022 2503 DOC 0328-2 OD VMRI decreetQUINQUIES
   - VR 2022 2503 DOC 0328-3 OD VMRI memorieSEXIES

4. Op 1 juli 2022 werd het voorontwerp van decreet tot oprichting van het Vlaams Mensenrechteninstituut, alsook het afgesplitste voorontwerp van decreet tot machtiging aan de Vlaamse Regering om het samenwerkingsakkoord van 12 juni 2013 tussen de federale overheid, de Gewesten en de Gemeenschappen voor de oprichting van Unia op te zeggen definitief goedgekeurd door de Vlaamse regering en ingediend in het Vlaams Parlement.

   - VR 2022 0107 DOC 0736-1 VMRI – notaBIS
   - VR 2022 0107 DOC 0736-2 VMRI - decreetBIS
   - VR 2022 0107 DOC 0736-3 VMRI – memorieBIS
   - VR 2022 0107 DOC 0736-4 VMRI -decreetBIS
   - VR 2022 0107 DOC 0736-5 VMRI – memorieBIS

5. Op 8 juli 2022 werd het decreet tot machtiging aan de Vlaamse Regering om het samenwerkingsakkoord van 12 juni 2013 tussen de federale overheid, de Gewesten en de Gemeenschappen voor de oprichting van Unia op te zeggen goedgekeurd door het Vlaams Parlement. Dit decreet werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 1 augustus 2022.

2. INHOUD

A. ALGEMEEN

Het samenwerkingsakkoord tot oprichting van Unia bepaalt in artikel 17, §4, dat het akkoord *"wordt gesloten voor een periode van drie jaar."* en dat *"op het einde van elke periode van drie jaar [...] elke partij dit akkoord [kan] ontbinden via een notificatie aan de parlementsvoorzitters van alle partijen, zes maanden voor het verstrijken van deze termijn van drie jaar."* De memorie van toelichting bij het samenwerkingsakkoord verduidelijkte dat "d*e beëindiging van dit akkoord gebeurt bij notificatie aan de verschillende parlementsvoorzitters, en [dat dit] dient plaats te hebben voor het einde van elke driejarige periode."* [1]

Deze uitdrukkelijke opzeggingsbepaling laat de partijen dus toe dus uit het akkoord te stappen op bepaalde tijdstippen.[2] Zoals reeds meermaals bevestigd, eindigt de lopende periode van drie jaar op 14 maart 2023, en de notificatie dient dus te worden uitgestuurd naar alle parlementsvoorzitters ten laatste op 14 september 2022. Om de notificatie te kunnen uitsturen, dient een formele procedure te worden doorlopen om het samenwerkingsakkoord rechtsgeldig op te zeggen. In het advies over het ontwerp tot oprichting van het Vlaams Mensenrechteninstituut, stelde de Raad van State de piste voor van een machtiging aan de Vlaamse Regering om het samenwerkingsakkoord van 12 juni 2013 op te zeggen. De Raad van State stelde verder dat *"die machtigingsbepaling [...] in werking [moet] treden uiterlijk zes maanden voor de beoogde uittreding uit Unia op 15 maart 2023" en dat "in dat geval [...] ook geen besluit van de Vlaamse Regering vereist [is], maar volstaat [dat] het dat de Vlaamse Regering de nodige formele stappen zet om de opzegging te bewerkstelligen.*

Om gevolg te geven aan deze suggestie van de Raad van State, heeft de Vlaamse Regering een ontwerp van decreet tot machtiging tot opzegging voorgelegd aan het Vlaams Parlement. Het decreet werd aangenomen op 8 juli en is in werking getreden op 11 augustus 2022.[3] Op basis van deze decretale machtiging, beslist de Vlaamse Regering nu om het samenwerkingsakkoord op te zeggen. De Vlaamse Regering beslist tevens dat de notificatie van de opzegging kan worden bezorgd aan de parlementsvoorzitters van alle overige partijen bij het samenwerkingsakkoord. Deze notificatiebrief wordt als bijlage gevoegd bij deze beslissing van de Vlaamse regering.

Het voormeld decreet van 8 juli 2022 koppelt de machtiging tot opzegging aan de ontbindende voorwaarde dat er ten laatste op 1 maart 2023 een autonome dienst met rechtspersoonlijkheid is opgericht die - vanaf de datum dat Vlaanderen geen partij meer is bij het samenwerkingsakkoord – het mandaat van Unia als orgaan ter bevordering van gelijke behandeling en orgaan ter bescherming van het VN-Verdrag Handicap, voor wat betreft de bevoegdheden van het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap, zal overnemen. Het is de bedoeling dat het VMRI dit mandaat zal opnemen vanaf 15 maart 2023. Indien het decreet tot oprichting van het VMRI niet tijdig wordt aangenomen door het Vlaams Parlement (deadline: 1 maart 2023), vervalt de machtiging en dus ook de beslissing en de notificatie die op basis van die machtiging zal worden uitgestuurd.

---

[1] Zie: Memorie van toelichting bij het wetsontwerp houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 23 juli 2012 tot oprichting van een interfederaal centrum bestrijding racisme. Dit document omvat de inhoudelijke toelichting bij een eerdere versie van het samenwerkingsakkoord (van 23 juli 2012) die nadien nog gewijzigd werd op basis van het advies van de Raad van State. In het artikel over de opzegging en inwerkingtreding werden echter geen aanpassingen meer doorgevoerd. De afdeling wetgeving van de Raad van State formuleerde geen opmerkingen over de mogelijkheid tot opzegging, zie RVS 5 februari 2013, nr. 52.675/VR, advies over het wetsontwerp houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 23 juli 2012 tot oprichting van een interfederaal centrum bestrijding racisme.

[2] Over de opzegging van samenwerkingakkoorden volgens de uitdrukkelijke of stilzwijgende wil van de partijen, zie Y. PEETERS, *De plaats van samenwerkingsakkoorden in het constitutioneel kader*, Brugge, Die Keure 2016, 318.

[3] Decreet van 8 juli 2022 tot machtiging aan de Vlaamse Regering om het samenwerkingsakkoord van 12 juni 2013 tussen de federale overheid, de Gewesten en de Gemeenschappen voor de oprichting van het interfederaal Centrum voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme onder de vorm van een gemeenschappelijke instelling zoals bedoeld in artikel 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 op te zeggen, BS 1 augustus 2022.

3. BUDGETTAIRE IMPACT

De middelen die Vlaanderen jaarlijks aan Unia verleent voor de uitvoering van haar mandaat binnen de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gemeenschap (868K) komen vrij vanaf 15 maart 2023 en zullen doorstromen naar het (nog op te richten) Vlaams Mensenrechteninstituut. Voor een meer gedetailleerde berekening, kan worden verwezen naar de nota aan de Vlaamse Regering bij het ontwerp van decreet tot oprichting van het Vlaams Mensenrechteninstituut (kenmerk VR 2021 1712 DOC 1587-1 OD VMRI – notaQUATER). Deze nota verkreeg een gunstig advies van de Inspecteur van Financiën (kenmerk PvS/2021002582).

4. VERDER TRAJECT

Het ontwerp van decreet tot oprichting van het Vlaams Mensenrechteninstituut werd ingediend in het Vlaams Parlement. De behandeling van het ontwerp staat gepland voor het najaar van 2022.

Indien het Vlaams Mensenrechteninstituut echter nog niet is opgericht op 1 maart 2023, vervalt de machtiging tot opzegging van het samenwerkingsakkoord van 12 juni 2013 en dus ook deze beslissing van de Vlaamse Regering. Deze ontbindende voorwaarde volgt uit artikel 2, tweede lid van het decreet van 8 juli 2022 tot machtiging aan de Vlaamse Regering om het samenwerkingsakkoord van 12 juni 2013 tussen de federale overheid, de Gewesten en de Gemeenschappen voor de oprichting van Unia op te zeggen.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° om het samenwerkingsakkoord van 12 juni 2013 tussen de federale overheid, de Gewesten en de Gemeenschappen voor de oprichting van het interfederaal Centrum voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme onder de vorm van een gemeenschappelijke instelling zoals bedoeld in artikel 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 op te zeggen. Indien het Vlaams Mensenrechteninstituut echter nog niet is opgericht op 1 maart 2023, vervalt de decretale machtiging tot opzegging van het samenwerkingsakkoord van 12 juni 2013 en dus ook deze beslissing van de Vlaamse Regering. Deze ontbindende voorwaarde volgt uit artikel 2, tweede lid van het decreet van 8 juli 2022 tot machtiging aan de Vlaamse Regering om het samenwerkingsakkoord van 12 juni 2013 tussen de federale overheid, de Gewesten en de Gemeenschappen voor de oprichting van Unia op te zeggen.

2° om goedkeuring te verlenen aan de notificatiebrief van deze opzegging;

3° de Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen te machtigen deze notificatiebrief te versturen namens de Vlaamse regering naar alle parlementsvoorzitters van de overige partijen bij het samenwerkingsakkoord, zijnde de federale Staat, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, het Waals Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie.

Brussel,

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen,

Bart SOMERS